

باسمۀ تعالی

طرح درس و طرح دوره آناتومی سر و گردن دانشجویان پزشکی مشهد

موضوع تدریس: آناتومی سر و گردن

مدت تدریس: ۱۷ جلسه ۲ ساعته نظری و ۱۷ جلسه عملی

پیشنیاز: ندارد

محل اجرا: بخش تشریح دانشکده پزشکی

گروه مدرسین: دکتر مهدی جلالی، دکتر محمد رضا نیکروش

گروه هدف: دانشجویان سال دوم رشته پزشکی و سال اول دندانپزشکی

هدف کلی: آشنایی دانشجویان ذیربط نسبت به چگونگی ساختمان و نسوج

ناحیه سر و گردن.

اهداف ویژه:

دانشجویان در پایان این دوره باید تا حد قابل قبولی بتوانند:

- ۱- حفرات، فضاها، سطوح و ویژگی های مجسمه را بصورت یک واحد کلی بیان نمایند.
- ۲- شکل و خصوصیات هریک از مهره های گردن و نحوه مفصل شدن آنها را با در نظر گرفتن نحوه حرکت و عمل مربوط به آن ها توضیح دهند.
- ۳- چسبندگی عضلات را بر روی استخوانهای سر و صورت نشان دهند.
- ۴- عملکرد هر دسته از عضلات سر و گردن را تعریف کنند.
- ۵- موقعیت سوراخها، شکافها و زواید استخوانی مجسمه تعیین نمایند.

- ۶- رباطها و مفاصل سر و گردن را با ذکر چسبندگی مربوط به آن نام ببرند.
- ۷- سینوسهای وریدی و پرده های مغز را بر روی جسد نشان دهند.
- ۸- شاخه های شریانی تغذیه کننده سر و گردن و آناتومیهای مهم مربوط به آنها را تعریف نمایند.
- ۹- وریدهای سطحی و عمقی ناحیه صورت و گردن را توضیح دهند.
- ۱۰- موقعیت گره های لنفاوی مواضع مختلف صورت و گردن و درناژ لنف هر ناحیه را تفسیر نمایند.
- ۱۱- اعصاب حسی، حرکتی، سمپاتیک و پاراسمپاتیک سر و گردن را از ابتدا (هسته یا ریشه عصب) تا انتها بیان نمایند.
- ۱۲- مقطع اعصاب دوازده گانه و محل خروج آنها را در کف جمجمه نشان دهند.
- ۱۳- مجاورت های نسوج و موقعیت عناصر مختلف هر یک از مواضع تشریحی سر و گردن را تعیین نمایند.
- ۱۴- ساختمانهای سطح و عمق صورت را بیان نمایند.
- ۱۵- ساختمان بینی، دهان، حلق و حنجره را توضیح دهند.
- ۱۶- ساختمان دستگاه بینایی را تفسیر نمایند.
- ۱۷- ساختمان دستگاه شنوایی- تعادلی را به تفکیک شرح دهند.

فهرست محتوا و ترتیب ارائه جلسات :

جلسات ۱ تا ۵- استخوانشناسی ومفاصل سر و گردن (نسج سخت).

۶- ناحیه قدامی طرفی سطحی گردن

۷- ناحیه قدامی طرفی عمقی گردن

۸- ناحیه سطحی و عمقی خلف گردن

۹- ناحیه سطحی صورت

۱۰- ناحیه عمقی صورت

۱۱- پرده های مغز و مقطع اعصاب مغزی

۱۲- اعصاب دوازده گانه

۱۳- بینی و حلق

۱۴- حفره دهان

۱۵- حنجره

۱۶- دستگاه بینای

۱۷- دستگاه شنوایی - تعادلی

روش تدریس:

الف- تدریس نظری:

۱- تدریس این بخش از درس با استفاده از Power point، انیمیشن و ترسیم نقاشیهای

مناسب، نسوج هر موضع به دقت ترسیم و توصیف می گردد.

۲- تدریس هر موضع از آناتومی سطحی شروع می شود و به ترتیب از سطح به عمق پیش

می رود.

۳- در طول هر گزاری درس بنا به ضرورت از بعضی از مباحث آموزش داده شده از

دانشجویان پرسش می شود و یا اینکه بعضی از موضوعات به صورت عمومی به پرسش

گذاشته می شود.

۴- برای یاد گیری و تمرکز فکری بیشتر در هر جلسه ممکن است از یک یا دو داوطلب

خواسته شود که بخش کوچکی (مثل انشعابات یک شریان یا شاخه های یک عصب) را در ۵

دقیقه برای کلاس توضیح دهند.

۵- بمنظور تشویق و بالا بردن انگیزه آموزش به کسانی که فعالانه در امر پاسخگویی و برنامه های کلاسی مشارکت می نمایند امتیازی در نظر گرفته می شود.

ب - تدریس عملی:

- ۱- برای یاد گیری بهتر، دانشجویان به گروههای ۱۰ نفره تقسیم می شوند.
- ۲ - برای توصیف هر موضع ابتدا سعی می شود تا از استخوانهای مجمله و مولاژهای متناسب با آن موضع بهره گیری شود
- ۳ - در مرحله بعد همان موضع با دقت و بصورت از سطح به عمق بر روی جسد برای دانشجویان تشریح می شود.
- ۴ - پس از پایان هر جلسه مطالب ارائه شده یک بار دیگر جمع بندی شده و موضع تشریحی برای استفاده در طول ساعات آینده به دقت پوشانده شده و مورد محافظت قرار می گیرد.

وظایف و تکالیف آموزشی:

دانشجویان موظفند:

- درس مربوط به هر جلسه را برای جلسه بعدی مورد مطالعه قرار دهند
- در خصوص مبحث جلسه بعدی دارای پیش مطالعه نسبی باشند
- هر دانشجو می تواند در طول دوره، یک متن علمی مرتبط را بنا به پیشنهاد مدرسین مربوطه از انگلیسی به فارسی روان ترجمه نماید.
- هر دانشجو شایسته است در طول دوره خود را در رابطه با یکی از مباحث این درس ملزم به ارائه یک کنفرانس علمی کوچک بداند
- هر دانشجو تا پایان دوره حد اقل ۱۰ سؤال آناتومی سر و گردن طراحی نماید و در اختیار کلاس قرار دهد.

روش ارزشیابی دانشجوی:

الف- ارزشیابی دانشجویان در آناتومی نظری بر اساس امتحان پایان ترم خواهد بود که در هر نیمسال بنا به تشخیص با استفاده از آمیزه های امتحان تستی ۴ گزینه ای و تستی جواب کوتاه انجام خواهد شد. بدیهی است که قبل از پایان ترم بارم هر قسمت از امتحان به اطلاع دانشجویان خواهد رسید.

نکته: چنانچه برای کلاس فعالیت گروهی (از قبیل ترجمه، تحقیق، طرح سؤال و یا کنفرانس) در نظر گرفته شده باشد، معادل ۱ تا ۲ نمره ی امتحانی به این امر اختصاص خواهد یافت.

ب- ارزشیابی دانشجویان در آناتومی عملی نیز بر اساس امتحان پایان ترم خواهد بود که با استفاده از استخوانهای جمجمه، جسد های تشریح شده و مولاژهای مرتبط با موضوع صورت خواهد گرفت. طبیعی است که در نظر گرفتن بعضی از ملاحظات مثل حضور مرتب دانشجویان در گروه مربوط به خود، داشتن روپوش در هر جلسه، رعایت نظم، حفظ شئونات اسلامی و حفظ حرمت جسد های تشریحی در نمره امتحانی بی تاثیر نخواهد بود.

منابع آموزشی مبحث نظری:

۱- جلالی مهدی، نیکروش محمد رضا، آناتومی سر و گردن برای دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی، مشهد: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی، ۱۳۸۲.

۲- نیکروش محمد رضا، جلالی مهدی، آناتومی آزمونگر، مشهد: انتشارات بنفشه، ۱۳۸۱.

3- Snell R. Clinical anatomy for Medical Students. Little Brown and Company, 2003, Boston.

4- Warwick W. Gray, s Anatomy. Churchill Livingstone, 2007, London.

منابع آموزشی مبحث عملی:

۱- استخوانهای طبیعی

۲- جسد های تشریحی

۳- مولاژ ها و مدل های تشریحی مختلف